

چند سند از دوران ملی کردن صنعت نفت

دکتر
سرنا سرایبران

به کوشش: (محمد حیدری)
محمد اسماعیل حیدر علی

پیش گفتار: دکتر هوشنگ طالع

موضوع : نفت - ایران - صنعت و تجارت - ملی شدن - اسناد و مدارک موضوع : - Petroleum industry and trade Government ownership -- Iran -- Sources موضوع : ایران - تاریخ - پهلوی، ۱۳۰۴ - ۱۳۲۰ موضوع: Iran - History - Pahlavi، ۱۹۲۵ - ۱۹۴۱ رده بندی کنگره: ۱۳۶ ج ۱/۱۵۱۷ DSR رده بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۲۴۰۴۵ شماره کتاب شناسی ملی: ۴۸۵۷۴۳۴	سرشناسه: حیدر علی، محمد اسماعیل ۱۳۱۲ عنوان و نام پدیدآورنده: چند سند از دوران ملی کردن صنعت نفت در سرتاسر ایران / محمد اسماعیل حیدر علی مشخصات نشر: لنگرود - سمرقند، ۱۳۹۶ مشخصات ظاهری: ۱۳۴ صفحه شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۷۷۵-۸۵-۴ وضعیت فهرست نویسی: فیبا موضوع: حقوق، محمد، ۱۲۶۱ - ۱۳۴۵.
--	---

انتشارات سمرقند
بوشتک طالع

چند سند از ایران ملی کردن صنعت نفت

در سرتاسر ایران

چاپ نخست: ۱۳۹۱

شمارگان: ۱۰۰۰

طرح روی جلد و صفحه آرایه
مریم السادات موسویان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۷۷۵-۸۵-۴

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب محفوظ است

نشانی: لنگرود - خیابان شهید جمشیدی - بن بست آرمان - شماره ۲۴۵

تلفن و نمابر: ۲۵۲۲۳۹۴۴ - ۰۱۳۴

samarghandpub@yahoo.com

فهرست مطالب

پیش در آمد

گزارش دکتر مصدق به مجلس شورای ملی (۲۵ شهریور ۱۳۳۱)
و به مجلس سنا (۲۵ شهریور ۱۳۳۱)

گزارش دکتر مصدق به دو مجلس شورای ملی و سنا (۲۴ مهر ماه ۱۳۳۱)

مکاتبات درباره رد تقاضای شرکت سابق نفت از سوی دیوان بین المللی دادگستری
راجع به حکمیت

نامه وزارت امور خارجه به کاردار سفارت کبرای انگلیس در تهران در قطع روابط سیاسی

پیش درآمد

فراگشت ملی شدن صنایع نفت در سرتاسر کشور

فراگشت ملی شدن صنایع نفت در سرتاسر کشور، دارای چهار گذر بود که سرانجام به تصویب قانون ملی شدن صنایع نفت در مجلس شانزدهم انجامید و در نتیجه «با کمک دست متصل، دست مقطوع» به جای خود وصل شد. گذر نخست از این فراگشت، اعتراض دکتر مصدق به قرارداد ۱۹۳۳ م (۱۳۱۲ خ) روز هفتم آبان ماه ۱۳۲۳ از سوی دکتر محمد مصدق، در برابر «نفت خواهی» روس ها در مجلس شورای ملی به عمل آمد. دکتر مصدق در این باره گفت:

در دوره ی ۱۴ تقنینیه که برای سومین مرتبه، افتخار نما، در مجلس شورای ملی داشتم، روزی در یک جلسه، در آن وقت، صحبت از نفت و پیشنهاد دولت اتحاد شوروی به میان آوردند که یکی از حضار [نمایندگان حزب توده] خطاب به من نمود و گفت، شما که معتقد به سیاست موازنه هستید، با پیشنهاد دولت شوروی مخالفت نکنید، تا موازنه ی سیاسی در مملکت برقرار شود. سپس همگی مراقبت کنیم تا موازنه به هم نخورد و همیشه باقی بماند.

در جواب به او گفتم که شما شنیده اید که من از سیاست موازنه پیروی می کنم ولی مضاف الیه ی هم دارد و آن کلمه ی «منفی» است و مقصود این است که ما نگذاریم دست دیگر ملت را قطع کنند تا روزی که با کمک دست متصل، دست مقطوع را به جای خود وصل کنیم. این بود که در جلسه ی هفتم آبان ۱۳۲۳ مجلس شورای ملی راجع به

پیشنهاد «کافتارادزه» نظریاتم گفته شد و در جلسه‌ی یازدهم آذرماه، طرح تحریم امتیاز نفت را پیشنهاد کردم که در همان جلسه، به تصویب رسید.

از پیشنهاد طرح، نظر این نبود که فقط امتیاز نفت شمال به دولت شوروی داده نشود؛ بلکه مقصود این بود که روزی بیاید که ملت ایران بتواند دست خود را که امتیاز دارسی و قرارداد ۱۹۳۳ دولت دیکتاتوری برای تمدید ۳۲ ساله بریده بود، بجایش وصل کند...